Ч. 42 (11.3?3). Львів, вівторок 26. лютого 1929. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Освіта на Україні.

Львів, дня 24. лютого 1929.

Рада народніх Комісарів УСРР затвердила т. зв. операційний плян Комісаріяту Освіти на цей рік у останніх днях січня. Предкладаючи цей плян Раді Нар. Комісарів народній комісар освіти Скрипник дав до нього пояснення та характеристику загального положення в освітній ділянці на Україні. Освіта, це справа найбільшої ваги для нашого народу і тому хочемо познайомити наших читачів з тим, що сказав про неї Скрипник.

На початку свого обширного реферату ствердив він, що Народній Комісаріят Освіти не виконав досі вповні того пляну, який був намічений, наслідком недостачі фондів. Цього року на потреби народньої освіти фігурує в бюджеті позиція 195 міліонів карбованців, на 35 міліонів карб. більше ніж попереднього року. Одначе незважаючи на те, поширити праці комісаріяту в ділянці освіти не вдасться, бо вся бюджетова надвишка піде не на капітальні вклади у роз·²ову шкільництва, а переважно на поправу істнуючого його стану, як на стипендії студентам, на підвишку платні учителям, професорам, аспірантам і т. п. Отже бюджет Нар. Комісаріяту Освіти за цей рік має чисто консумпційний характер. Тим самим асигнування на потреби освіти за малі. На саме успішне переведення ліквідації неписьменности у наміченому речинці требаб додаткового асигнування в сумі 12 міліонів карбованців.

Переходячи до характеристики поодиноких ділянок освіти Скрипник підкреслив перш за все, що в наслідку проводженої реорганізації вищих шкіл зліквідовано два торговельно-промислові технікуми, а саме в Одесі та Київі, що показалися нежиттєздатними. Натомісць відкрито нові факультети при деяких вищих школах, а саме: автомобільний факультет при вечірному робітничому технікумі в Харкові і факультет молочарства при харківському зоотехнікумі, а курси торфанництва в Київі реорганізовано в гірничий технікум, знов же херсонський сільсько-господарський технікум перетворено в інститут. Крім того *при польськім педагогічнім технікумі в Київі відкрито робітничий польський факультет*, а при житомирському педагогічному технікумі чеський відділ. Шкільна сітка по селах осталa без змін, але число дітей у ній зросло на 5 тисяч.

Народ. комісар освіти спинився довше на справі піднесення наукових кваліфікацій студентів, що вступають до вищих шкіл. Він підкреслив, що особливо абсольвенти робфаків (робітничих факультетів), що вступають до високих шкіл, розпоряджають за малим знанням, а це потім відбивається дуже відемно на науці. На будуче будуть ставити більші вимоги до тих, що вступатимуть до високих шкіл. Рівночасно хоче Народній Комісаріят Освіти піднести на вищий рівень методольогію навчання в усіх вищих школах України. Особливож необхідний тісніший контакт і перманентний звязок технічних і господарських вищих шкіл з промислом і рільництвом.

Щодо українізації вищих шкіл, то Скрипник ствердив авторитетно, що в „ділянці українізації не все гаразд. В той час, коли в педагогічних вузах всю роботу вукраїнізовано цілком, то в індустріяльних і технічних вузах тільки 8 відсотків навчання ведеться українською мовою. Це неприпустимо". Таке сказав Скрипник і заявив, що „Наркомос буде найрішучіше добиватися перелому в цій справі".

Кепсько стоїть справа і з так званою науковою зміною. Підготовка аспірантів, тобто майбутніх професорів, ведеться „кустарно" і тому Наркомос мусить змінити та поліпшити систему підготовки аспірантів, отже будучих професорів. Далі Наркомос має провести в цьому році „пролетаризацію" професійної школи, це значить: збільшити число біднацького і наймитського елементу в тих школах. Попри те намічається збільшення, чи краще продовження науки в усіх проф. школах на один рік з тим, що цей рік призначений для практичного вишколювання учнів у виробництві.

Накінець порушив Скрипник справу реорганізації Народнього Комісаріяту Освіти, сказавши між іншим, що „питання про реорганізацію Наркомосу в цілому буде, певно, розвязане перед уніфікацією освітньої системи в УСРР і РСФРР". З того виходить, що в обох республиках підготовляється уніфікація цілої освітньої системи. Значить, черговий експеримент, який напевно введе поважні пертурбації в освітню справу на Україні. Та не чекаючи на неї, всеж таки вже й тепер йде реорганізація Народнього Комісаріяту Освіти. Досі утворено вже головну управу в справах мистецтва, яка має виділитись від Наркомосу в окрему самостійну установу „Головне Управління мистецтв", про що ми вже писали. Підготовляється також справу утворення одного організаційного і господарського центру для ведення справи заочного навчання.

З наведеного виходить, що справа освіти не поставлена ще на Україні твердо. Вона має богато недомагань. А найбільшим з них — недостача фондів на розбудову шкіл та освітніх установ.

На теми української політики.

(Докінчення.)

Берлін, 19. лютого 1929.

III

В сучасній стадії розвитку значно слабше зарисовується друга система, цілком протилежна потенціонально версайсько-британському пануванню. Назвім її — ситемою ревізіонізму. Та система має в собі богато гетерогенних елементів і простягається таксамо на европейські як також на азійські простори. В Европі вона є спрямована передовсім проти — Парижа. В передній Азії перш за все проти Льондону. Активним репрезентантом ревізіонізму є нині передовсім Італія, а пасивним Німеччина, Угорщина, Австрія, Болгарія, Литва й Україна. Цей европейський політичний ревізіонізм звязується в дуже оригінальних формах з іншим величезним політичним явищем зі *системою східних державницьких націоналізмів*, що починаючи з далекої північної Фінляндії, проходить через прибалтійські держави, через Білорусь і Україну, геть далеко вниз аж до ісламського світа.

Полишаючи на боці енкляву визвольвольницьких змагань туркестанських народів, на цьому місці приходиться звернути ще раз увагу на систему передньоазійських держав, оту пляновану колись британську „державу Середнього Сходу", отже Єгипет, Туреччину, Арабію, Персію, Афганістан і бльок кавказьких націй. На цьому місці приходилось уже нераз підкреслювати початковість у розвитку тієї системи, іншими словами: її істнування тільки в потенції. Тим не менше процес повільного організаційного оформлювання системи ревізіонізму — як в Европі так і в ісламськім світі розпочався і розвивається, при чім, на найдальшому пляні тієї системи стоїть Америка і це з причини світово-політичного англьо-американського суперництва. Особливо сильно унаглядноюється дійсність звязку американської політики зі системою ревізіонізму передовсім у засадно зростаючій офензиві Америки на передньоазійські простори, дальше в репараційній політиці Америки на европейськім просторі.

IV.

Цілком окреме становище займає в сучаснім процесі політичного оформлення світа в дві системи — С. Р. С. Р. Загрожений в першу чергу версайсько-британською системою — Радянський Союз, не маючи доволі сил, щоби успішно протиставитись цьому натискові, шукає помічників. Таким помічником може бути, в першу чергу протибритійсько настроєна Америка, а далі протибритійсько орієнтована система ісламського світа і до певної міри також европейський ревізіонізм, особливо оскільки він звязаний з напрямними німецької політики. Одначе тут починається парадоксальність положення. Всі оті „природні" так сказатиб союзники С. Р. С. Р. — є по своїй внутрішній структурі найбільшими ворогами радянського устрою. Наслідком зовнішньо-політичних подій, комуністична система С. Р. С. Р. звязується політично з класичною країною високого капіталізму, з Америкою. Наслідок з того може бути тільки такий, що американський капітал, який починає щораз ширшою струєю вливатись у артерії С. Р. С. Р. — скорше чи пізніше зломить і мусить зломати ідею соціялістичного будівництва в цій країні. Концесійні виломи в структурі тамошнього соціялістичного „будівництва" — і так уже виявили розкладові симптоми (як от росколи внутрі правлячої верхівки), які зростатимуть в міру закріплювання позицій американського капіталу.

Останні події з Троцьким виявили наглядно, до чого веде на практиці опущення хочби одної титли з комуністичного талмуду. Але зі зломанням ідеї соціялізму, на тім просторі вже немає нічого, ніякої такої ідеї в роді російського єдиновластя, царизму чи православя, щоби могла і після упадку більшовизму втримати землі Івана Калити в купі. Навпаки, на тамошніх просторах, починаючи від Балтику, простягається велитенською південною дугою система державно-національного визвольництва, через Білорусь, Україну, Кавказ, передню Азію, туркестанський комплекс, ген аж до Китаю, — система доволі сильна, щоби до решти зломити більшовизм і завершити столітній уже процес внутрішнього переоформлювання імперії царів, в цілий ряд самостійних держав, але з можливостями і потребою їх співпраці проти наступів версайсько-британського імперіялізму. Це й є соціяльно-політичний змисл сучасної кризи більшовизму, отже повільне заломлювання соціялістичного московського єдинодержавія засобами як економічної так і національної боротьби. Таким чином, премісою для остаточного оформлювання системи ревізіонізму, як европейського, так і передньоазійського з його зовнішньополітичною кооперцією з Вашінгтоном, — є нова революція внутрі Росії. Та революція йде і її припинити не вдасться.

V.

Тривало це несповна 30 літ, заки бісмарківська Европа оформилась завнішньополітично в системи трисоюзу і трипорозуміння. Як нині ми, так у свій час Польща стояла не тільки поміж Росією та ґермано-Австрією, але поміж двома величезними системами, двома протилежними бльоками. Р. Дмовський у своїй праці „Польська політика і відновлення держави" каже, що відбудова Польщі була можлива лише при розвалі німецької системи і разом з тим при переоформленні Росії на ряд *автономних держав*, звязаних в однім союзі. Ріжниця поміж їхнім і нашим положенням є передовсім та, що коли вони мали до діла з двома *европейськими* системами, то ми нині находимось поміж двома глєбальними системами. Цей факт вимагає відповідного збільшення нашої закордонно-пропаґандивної роботи. Але є тут і одна чисто суттєва спільнота. Як тоді в їх, так теж нині в нашім випадку, наш всенаціональний політичний ренесанс можливий при передпосилках чергового розвалу Росії і розвалу версайсько-британської системи. Цей російський розвал розвивається нині в щораз швидшім темпі. Одначе нам треба глядіти, щоби на місці збанкротованої ідеї більшовизму, наша нація підняла ідею національного визвольництва на цілім тамошнім просторі. Тільки та місія дасть нам можливости збльокування всіх тамошніх сил для оборони перед західним імперіялізмом. Бо саме звідтіля — кажучи словами козацької пісні, на нас „наступає чорна хмара"...

Зенон Пеленський.

З Румунії.

Справа української мови в школах.

Навчання української мови в початкових школах на Буковині не тільки що не поступає вперед, а упадає з дня на день. Щодня доходять до нас вісти, що в тім та в тім селі, де досі ще вчили в отих мізерних двох годинах українського письма, вже й тої науки нема. Що це за обява? Це те, що ми передбачили та в що нам на слово не вірили, бачучи в наших пророкуваннях одну злобу, недалекозорість у всіх починаннях. Отож справджуються, на наше національне лихо, наші слова перестороги. Ми переживаємо тепер добу беззмістовних фраз, запалу до марноти, до нездійснимого, ті фаєрверки, бандерії, славословія, туманення словами, які так дуже подобалися колись нашим передвоєнним послам. І горе було тим, хто не причинявся чинно до тих великих слів великої сили! Ще є живі свідки отої посольської всемогучости, та й є ще й руїни непосольських здобутків. Уся благодать має прийти звідкись: не тихою, безупинною працею, а гучними викликами маємо ми створити народню свідомість, зорганізувати народне життя. За прикладом жидів учім своїх дітей самі українського письма, ширім українське писане слово, щоб не загинути, не втопитися в чужонаціональним морю. Нехай не буде української хати, де не було б української газети і бодай малої української бібліотеки, книгозбірні. Це є патріотична робота, від якої не сміє бокувати ніякий щирий українець. Ворог не спить, а робить все, щоб заспати нашу чуйність. („Рідний Край").

Катальоґ преси в Румунії.

Букарештенська філія великої німецької анонсової агенції Мосее видала „Катальоґ преси в Румунії на 1929-ий рік". Своїм добрим укладом заслуговує ця показна книжка уваги торговельних і промислових кругів, даючи добрі вказівки для анонсування й реклями. Для журналістів і політиків важний цей катальоґ тим, що подає побіч румунської преси також усі видання меншостей. З українських часописів у Румунії вичисляє катальоґ денник „Час" і орґан ром. нац.-пар. партії „Хліб. Правду". Дальше цікаво для нас, що в Базаргіку (Добруджа) виходить 2—3 рази в тиждень болгарський часопис „Поща". В тім-же місті виходить двічи в тиждень „Нова Добруджа" в болг. і ром. мовах. На Мармарощині виходять 2 мадярські й один румунський тижневики. В Бесарабії виходять 4 російські й один жидівський денники, дальше один німецький двотижневик, три румунські й один жидівський тижневик. З меншостевих часописів виходять по одному у вірменській, альбанській, турецькій і грецькій мовах. Мадяри мають 21 денників, 17 тижневиків і 3 часописи, що виходять двічи в тиждень. Німецьку меншість обслуговують 12 денників, 13 тижневиків, один часопис, що виходить 4 рази в тиждень, два часописи, що виходять тричі і 6, що виходять двічи в тиждень. У російській мові виходить 5 денників. А жиди мають крім преси, яка виходить в інших мовах, один чисто жидівський денник, по одному часопису, що виходять 2, згл. 3 рази в тиждень і 7 тижневиків. Цей облік обнимає лишень політичні часописи; фахові видання з ріжних галузей знання, торговлі і промислу сюди не враховані. Катальоґ Мосее говорить до нас, українців, пророчистою мовою. Коли порівняємо чисельність інших меншостей в Румунії й часописи, які видають вони в своїх мовах, то це зіставлення виходить в нашу некорисць. Щастя, що черновецькі українці спромоглися бодай на один щоденник, а то румунські українці показалисьб перед світом в іще сумнішому стані.

„Придунайське Слово".

Під цим заголовком став виходити новий російський часопис в Ізмаїлі. Часопис цікавий тим, що приймає і поміщує статті „на любом язикѣ", що повинні використати тамошні українці. Вступна стаття в першому числі „Придунайск-ого Слов-а" поміщена в румунській і в російській мовах.

Свято Федьковича в Букарешті.

Українське студ. т-во „Буковина" в Букарешті вшанувало при великій участи публики память 40-ліття смерти великого буковинського поета О. Ю. Федьковича дня 3. лютого 1929 р. в салі „Трансильванія" такою програмою: 1. Слово про значіння О. Ю. Федьковича — д-р Маєр-Михальський; 2. Реферат про життя і діяльність О. Ю. Федьковича — Лесь Сірецький; 3. Декламація — Е. Токарюк; 4. Прочитання одної новелі — Д. Стратійчук. Свято випало дуже добре. По святі уряджено збірку на викуплення дому О. Ю. Федьковича.

Посмертна згадка.

Андрій Кадайський, б. капітан австрійської армії і майор Української Галицької Армії, помер дня 6. ц. м. по короткій тяжкій недузі в 53 році життя. З Покійником зійшов у могилу один із тих тихих українських патріотів, які спокійно готові життя своє віддати, коли цього домагається від них Рідний Край. Це можна було побачити при відвороті УГА. Під Окопами-Козачівкою з саможертвуванням беріг він мосту через Збруч і ратував у той спосіб армію від заглади. Пізніше перебув він цілу Голгофту УГА на Україні, перебув також усі страхіття більшовизму і зі зломаним здоровлям вернув на Буковину, де його постигла передчасна смерть, якій він заглядав стільки разів без страху у вічі. — В. Й. П.!

По широкому світі.

Президент Спол. Держав Гувер покликав на секретаря маринарки Чарльза Адамса з Бостону; з цієї рідні двох були президентами Сп. Держав.

Московський професійний інтернаціонал приняв як свого члена південно-африканську федерацію тред-юніонів (чорних).

Совет у Ленінграді та Москві рішив перебрати в державну управу всі пекарні.

У Льондоні помер бувш. перший льорд адміральства Френсіс Бріджмен.

Французький парлямент приняв проєкт закону про реформу судівництва.

Англія годиться на відновлення торговлі з СРСР зі застереженням, що радянські торговельні представники в Англії перестануть вести пропаґанду.

Як балакати — то балакати...

ІНАВГУРАЦІЯ ДИСКУСІЇ НА ТЕМУ ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ.

Підготовка до дискусії. — Стара й нова Польща та бебістичні реформатори. — Енделька рівновага чинників влади. — Влада президента всевладою бюрократії й смертю демократії. — „Великий поляк" — Полякевич.

Дискусія над зміною конституції розпочата промовою голови Безп. Бльоку полк. Славка та засуванням становища більших польських клюбів: за бебістичною зміною — Безп. Бльок, проти — ППС, а посереднє становище заняв Нар. Клюб.

Інавгурація дискусії над зміною конституції розпочалася з хвилею зголошення бебістичного проєкту й зазиву пос. Славка до представників проурядової преси, щоби в своїх органах так настроїли публичну опінію, аби під її натиском бебістичний проєкт міг здобути в соймі потрібних 60 проц. голосів. Потім прийшов незвичайно цікавий двобій між маршалом сойму Дашинським і маршалом сенату Шиманським, а на канві самого проєкту й зустрічі репрезентантів обох відгалужень законодатної влади заговорила преса. Серед голосів преси, серед відзивів політичних діячів на перше місце вибився дуже характеристичний, ядерний і досадний голос Ст. Тугута, який взивав відкинути зголошений проєкт без дискусії, для проєкт протидержавний.

Та цей голос не найшов відгомону в соймі. Як балакати — то балакати, відповіли пепесівці, до дискусії записалося до 50 бесідників, і в пятницю, 22. ц. м., розпочалися в соймі балачки на тему зміни конституції. Попередила їх відозва Безпартійного Бльоку співпраці з урядом з тієї самої дати, в якій стверджується, що польська конституція з 17. березня 1921 р. є кепська. Зродилася вона в душній атмосфері, коли йшла боротьба на всіх фронтах. А кепська була вона тому, що робив її „суверенний" сойм, в якому мало було вільних людей. На березневій конституції сильно відбилися настрої неволі. Нар. демократія хотіла дійти до неподільної влади. Вона ненавиділа Пілсудського і препарувала конституцію в той спосіб, щоби виконавчу владу перетворити у фікцію. Знову-ж лівиця своє недовіря, підзорливість й опозиційність до займанних держав перемінила на такіж почування до польського уряду. Борючись за „волю горожан", вона забула про забезпечення волі народу. Таким чином оба табори подали собі руки, щоби конституцію зробити якнайгіршою. А у висліді наротязі чотирьох літ Польщу доведено на край пропасти. Ніхто не може зі своєї памяти вимазати доби злочинної анархії і розпряжености держави. Бажаючи не допустити до повторення такого стану, треба вибороти добре право для устрою держави. „Та леґальний шлях не є для нас шляхом компромісів, що спроневірюються нашим основним принципам". Мусить бути змінена верховна влада президента держави. Тому Безп. Бльок звертається до громадянства, щоби воно помогло йому здійснити свій проєкт, забезпечити внутрішню суцільність і силу Польщі доброю конституцією.

На терені сойму дискусію розпочав голова Безп. Бльоку пос. Славек вступною промовою.

Д-Р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ.

Наші завдання у протиалькогольній боротьбі.

(Реферат, виголошений з ініціятиви освітньої секції „Союзу Українок".)

(Продовження.)

Вагу загально-суспільного виховання зрозуміли ініціятори протиалькогольного руху та основники абстинентських товариств. І так в Америці повстало богато товариств, яких метою стала ця педагогічна праця; є це унія католицької і протестантської церкви, унія жінок абстиненток, Товариство Добрих Темплярів і інші. Вони старалися і стараються в першу чергу приєднати собі якнайбільше членів та зобовязати їх до цілковитої абстиненції. Свою працю поширювали і поширюють вони через організацію протиалькогольних товариств, улаждування курсів, вистав, видавання протиалькогольної літератури та картин. Ідучи за їх побажанням, введено в Америці науку алькогольогії в шкільну програму. Виклади, відчити, поборювання інституцій та забав, де вживається алькоголь, поборювання шинків та пиянства — це засоби, якими ці товариства підготовили суспільність до приняття загального прогібіційного закону, що нині обовязує в Америці. Цей закон є найвищим та найкультурнішим витвором людської думки. На жаль, як кожний наркотик та наліг, алькоголь має ще так богато прихильників, а темнота і зло ще сильно закорінені в людській натурі. Тому й у державах де обовязує загальна заборона вживання алькоголю, цвите контрабанда, з котрою вони мусять вести тяжку та послідовну боротьбу.

Такий закон, як в Америці, є ще тільки, як сказано, в Фінляндії та Норвеґії. Всі ці держави мусять і далі вести пропаґанду та освітню працю, щоби все нових людей навчати та пригадувати їм призабуте: яким злом для людства є алькоголь.

В інших державах світа йде освітня праця та підготовка й боротьба з коршмами. В Англії займається протиалькогольним вихованням „Ліґа обєднаного королівства", Товариство добрих Темплярів та Ліґа жінок: „Біла Лента" (тепер під енергійним проводом міс Агнес Слейк). Ірляндський протиалькогольний рух започаткував начеб яку релігію апостол Маттіюс: він проповідував абстиненцію, мандруючи з місця на місце та віддав цій праці своє життя. Нині його діло продовжують абстинентські товариства. Швеція — то зразковий край, що завдяки протиалькогольному рухові подвигнувся з упадку й руїни, з деґенерації та зубожіння і нині веде перед у протиалькогольній боротьбі. Там витворилася ціла низка систем та метод боротьби, до котрих ще повернемо.

У всіх інших державах світа працюють численні товариства, поширюючи свідомість, єднаючи собі членів та поборюючи пиянство. Вони удержують між собою звязки, котрі є потрібні головно в боротьбі з контрабандою. Нині є в підготовці справа перенятя протиалькогольної акції Ліґою Націй.

Окрім протиалькогольно-освідомлюючої праці у всіх краях іде безпосередня боротьба з коршмами як найближчою причиною зла. Здавалосяб, що кількість коршем не впливає на кількість випитого алькоголю, бож хто хоче випити, піде і на друге село. Між тим воно так не є. Покуса і „спрага" приходить дуже часто з привички і в товаристві. От робітники: ідуть по праці гуртом на чарку. І зручно їм вступити до коршми, вона при дорозі недалеко фабрики, економії чи варстатів. Не будь її там, — робітники розійшлисьб одинцем і більша частина їх розгубиласьб по дорозі. Не один любить випити в товаристві — самому не хочеться. Тому й коршми заводять в „стратеґічних місцях". Це лихо поборюють інші народи таким способом, що стараються влаштувати в цих місцях дешеві народні молочарні, кавярні чи чайні, крамниці, де продають неалькогольні напитки: лімонади, шумлячі води, овочеві соки, дешеві та добрі овочі тощо. Населення швидко звикає до такого роду покріплення.

Протиалькогольні товариства ведуть пропаґанду проти льокалів, у яких панує протиалькогольний примус, закладають гостинниці та безалькогольні забавові кружки.

Поки є коршми, заводиться в них услівні обмеження: вони можуть приміститися за селом, є обтяжені великими податками (американська прогібіційна система), кількість їх є розмірна до проценту населення (Швайцарія). Їх заборонено відчиняти скорше від крамниць, треба зачиняти разом з ними також у свято і в неділю і т. п.

(Докінчення буде.)

Устрій держави мусить бути приноровлений до всіхних народу. В давніших часах Польща славилася своїми воєнними осягами. Вартість війська була вища у поляків, як у інших народів, але внутрішній лад був гірший і стояв у відворотному відношенні до зросту т. зв. шляхетських вольностей. Польська вільність дуже часто перемінювалася в свавільність. Кожний патріот бажав сильної влади, але йому перешкоджав свавільник. Потім Польща державно перестала істнувати, щоби збудитися до ; иття в змінених умовах, коли всі верстви почали грати активну участь в політичному житті.

З виборів 1919 р. вийшли в деякій кількости діячі з революційної доби. Але вони, необзнайомлені зі законодавством, внесли до конституції загально-демократичні принципи тільки теоретично оправдані. Більшість першого сойму творили діячі, що не вірили в Польщу, що все оглядалися на ласку чужих держав і звідтіля черпали зразки, прикроювали конституцію на французький зразок, роблячи державу безсильною назовні і в нутрі. Не погорджували вони ніякими засобами, щоби владу підпорядкувати своїм впливам, в урядах підготовлюючи собі агітаційний апарат. Замахи в січні 1919 і в грудні 1922 чужими виконали руками. Вони поширювали свавільність і злочинність, а опісля їх гльорифікували. В соймі найшли союзників і дійшли до влади. Скоро держава найшлася на похилій площині, що веде в пропасть, уряд зроблено слабим і залежним від партійних впливів, а громадянство найшлося в стані безрадного безсилля. Польське громадянство не має політичного вироблення, не може зорієнтуватися в складних проблемах правління, але воно має здоровий інстинкт. Воно вимагає ладу і справедливости, хоче сильної влади, опертої на авторитеті голови держави. З почуттям болючого приниження нарід приглядається, як у соймі за доляри і червінці дають Польщу.

Безп. Бльок бажає, щоби те, що є здорове в народі, виявило себе двома шляхами: вибором президента й виборами до сойму і сенату. В зголошеному проєкті обмежено ролю парляменту. Але лише на переходовий час. Коли сойм буде більш здатним до відповідальности за державу, то його права будуть поширені. Сьогодні треба опанувати сваволю. Тому всі, яким журба за долю держави не є чужа, повинні підтримати бебістичний проєкт зміни конституції.

Представник Нар. Клюбу пос. Вінярський опрокидував твердження пос. Славка з доби творення березневої конституції. Нар. Клюб не виступає з власним проєктом і буде голосувати за відіслання бебістичного до комісії для переведення ширшої дискусії. Нар. Клюб заявиться за приняттям всіх додатніх позицій проєкту та за усуненням небезпечних його признак, що могли би потягнути за собою дальше ослаблення державного організму.

Бесідник стоїть на становищі неминучої направи устрою Польщі. Польське політичне представництво мусить бути активне, себ-то здатне до створення уряду, контролі над ним і законодатної праці. Немає раціонального представництва без двопалатности. Але творення сенату шляхом іменування його частини не веде до мети. Підвищення віку виборців є оправдане і слушне. Жаль, що проєкт не передбачує зменшення кількости послів і не дає у виборах більшого впливу тим, що в більшій мірі сповняють свої обовязки супроти держави. Треба би теж обмежити пропорціональність. Головним завданням парляменту є законодатна праця. Тимчасом він має збиратись тільки на 4-місячну бюджетову сесію, поза якою законодатну працю має виконувати президент. У проєкті найбільший натиск покладено на установу президента, втягаючи його особу в крутіж політичної боротьби. Також надання воякам виборчого права є шкідливе. В таких умовах не можна говорити про рівновагу чинників влади. Надмір регляментації мусить шкідливо відбитися на силі держави. Абсолютизм ніколи не виробляв горожан. Горожанин повинен мати право, поза яким почувався би безпечним — навіть супроти державної влади. Зголошений проєкт спричинив би в державі безнастанне юдження, бо не дає ніяких засобів розвязувати внутрішні конфлікти.

З інавгураційним промовцем полемізував і пепесівець Недзялковський. Він вказує на велику ролю сойму, який обєднав сучасну Польщу. Перший сойм був устійненням факту, що Польща стала незалежна й обєднана. Сойм не був легкодушний, як йому приписують його противники. Тільки кабінети Слівінського й Сікорського повалено на основі недовіря парляменту. Інші заломлювалися під тягарем своєї власної неадарности або внаслідок кампанії капіталістичних сфер. Але треба також згадати, що уряд національної оборони доложив усіх зусиль, щоби спасти Польщу, що ствердив маршал Пілсудський в публичній заяві.

Між зголошеним проєктом і становищем ППС лежить величезна пропасть, над якою немає моста компромісу. Чим більша влада президента, тим більша сила бюрократії, а всевлада бюрократії є смертю демократії. Зголошений проєкт забезпечує перевагу посідаючих кляс, коли йде про суспільні реформи. Ініціятива суспільного законодавства буде припинена сенатом. Боротьба проти бебістичного проєкту є боротьбою за демократію, яка буде вестися за те, щоби Польщу оперти о сутні змагання й потреби світа праці.

В обороні бебістичного проєкту виступали ще посли Полякевич і Стапінський. Перший з них зазначує, що в історії народів зміни устроїв часто відбувалися після довгої боротьби, а книга прав часто була писана кровю. Зголошений проєкт має на меті забезпечити державу перед потрясеннями і дати їй спромогу мирного розвитку. Є два шляхи до цього: шлях боротьби й порозуміння. Безп. Бльок вибрав другий шлях. Коли ББ взяв на себе ініціятиву в справі зміни конституції, то тому, що відчував конечність зміни устрою. Зголошений проєкт не є вислідом партійних доктрин і клясової боротьби, але „вислідом порозуміння і співділання послів ріжної національности (?!), представників ріжних кляс громадянства й ріжних інтересів“. Коли стокільдесять послів ріжноманітної політичної думки підписало проєкт, то не є річю демократичною відкинути його без дискусії. Проєкт ББ стає на ґрунті парляментаризму, але відкидає сеймовладство. „Стаємо перед панами з апелем, щоби ви зреклися частини узурпованих прав. Далі зберігаємо найдемократичніший виборчий закон. Не нарушуємо прав сойму, а лише бережемо Польщу від надужить й анархічних виступів поодиноких послів, яких можна назвати злочинними кривоприсяжниками“.

Вкінці ця тирада кінчається апелем припинити партійну боротьбу і приступити до праці, щоби цей сойм зробити „соймом великих поляків“.

Словом: як балакати — то балакати, але це лише початок великої і безплідної балачки.

Пятиліття Педагогічного Інституту в Празі.

Свято Українського Високого Педагогічного Інституту в Празі з нагоди пятиліття його істнування.

Численні привітання, що вже надійшли й надходять ще далі з ріжних місцевостей української землі, а також і з еміграції з нагоди свята пятиліття істнування нашої модерної високої школи в Европі, чудові поезії й кантати студентів на славу своєї школи, теплі статті й замітки в українській пресі — ілюструють і доповняють свято української високої школи.

Відбулося свято 30-го січня н. р. в салі Умєлецької Беседи в Празі. На програму свята зложилися два відділи. До першого відділу входили: **Gaudeamus** — хор. Святочна промова ректора на тему — „Пять років Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова в Празі“. Промова представника студества. Відчитання привітів. До другого відділу: В. Березовська, асист. Інст. — фортепянове сольо **Schuman-a „Kreisleriana“** ч. ч. 1, 2, 3, 5, 8. Ю. Кустисова, студ. — декламація „Пять літ“ вірш студ. О. Стефановича. Н. Дяченкова, лект. Інст. — сольоспів „І знов прийду“, „Літо“ музика Г. Дяченка на слова Ю. Дарагана. О. Кісяків, лект. Інст. — скрипкове сольо. Мішаний хор під орудою П. Щуровської-Росиневичевої, доцен. Інстит. „Кантата“ музика З. Лиска, лект. Інст. на слова Б. Гомзина. Гимни: український, чеський і словацький.

Відкриваючи свято ректор Інституту проф. д-р В. Сімович привітав численних гостей, а зокрема представників Міністерства Освіти — проф. Урбана та проф. д-ра Лакомого — референта в Мін. Освіти в справах Педагогічного Інституту, Міністерства Закордонних Справ радника Ковацького, далі — представників високих шкіл, інституцій і організацій, а також представників заприязнених з нами народностей.

У свойому рефераті ректор д-р В. Сімович накреслив історію й розвиток Пед. Інституту та сучасний його стан. Ми дозволимо собі тут навести деякі місця цього вельми цікавого реферату в цілях інформації громадянства про Педагогічний Інститут.

„Може ми з нашим святом трохи і спізнилися — казав він — але у такій установі як наша, що має за собою часи постійного розвитку, де хвиля організаційної праці завершилася щойно тільки в березні 1928 р., коли Професорська Рада прийняла правила про докторські іспити наших педагогів — у такої установи воно й нелегко визначити час ювилею. В житті нашої школи було так богато важних хвилин, що не знати, котру з них уважати за найвизначнішу, таку, що від неї слід би почивати рахувати час істнування Інституту, в теперішній стадії його розвитку; чи вважати такою датою 15 січня 1923 р., коли фундатор Інституту Український Громадський Комітет у Празі, а саме його Управа прийняла постановку про заснування такої школи; чи 1-го серпня тогож року, коли мали початися виклади, чи 9 листопада 1924 р., коли загальні збори тогож таки Громад. Комітету постановили відділити Інститут від громадської установи; чи може 21. лютого 1925 р. коли розпорядком Міністерства Закордонних Справ і Мін. Шкільництва — Інститут став цілком самостійною школою, що підлягає безпосередньо міністерствам і веде свої справи через виборну свою власну адміністрацію. Всі ці дні просто переломові, епохальні дні можна вважати за вихідні для святкування. Наш Інститут вибрав собі за вихідну точку для сьогоднішнього свята тільки рік 1923 без ближчого означення дня і зимовий семестр 1928/29 академічного року, себ-то II-гий семестр свого істнування визначив за час свого святкування. Пять літ! Пять літ, звичайно час невеликий і в організованій відраву установі такого короткого часу не визначають окремими святкуваннями. Алеж у ненормальних часах, часах еміґрантського життя, це події знаменна. Пять літ існування української високої школи поза межами пошматованої нашої рідної землі, де або покасовано всі дотеперішні зародки високого українського шкільництва, або зі знищеного храму високої школи побудовано лабораторії для ріжних експериментів сумнівної вартости, пять літ життя Україн. Педагогічного Інституту, серед наших умов, явище неабияке і наше сьогоднишне свято — це свято цілого нашого народу. Повний огляд розвитку нашої школи буде поданий в докладному звідомленні, що незабаром вийде окремою книжкою в розмірі десяти аркушів.

Український Педагогічний Інститут не має подібної собі школи ні на заході ні на сході. Це фахова установа, що дає українській школі середньошкільного типу кваліфікованих учителів. Тим то вона сполучує в собі вимоги західньоевропейських фільософічних, природознавчих факультетів та вищих музичних шкіл із вимогами іспитових комісій для середніх шкіл при університетах. Організацією своєю він єднує почасти систему західноевропейських університетів із системою давніх університетів Росії та деяких південних славян, а тепер Польщі та Румунії, з додатком обовязкової практики в середній школі. Система в ній курсова — для університетів може мало вигідна, вузька, алеж для фахової школи, коли від учителя середньої школи сучасна педагогіка вимагає систематичних відомостей свойого предмету, певної закругленої й загальної освіти — річ необхідна.

Професорська Рада складається з представників поодиноких катедр; катедр в Інституті є 24 і 4 кляси на музичному відділі; катедри й кляси крім одної катедри й кляси всі обсаджені — разом 28 членів.

Студент, що відповість усім вимогам іспитовим дістає титул „педагога середніх шкіл“ і, маючи цей професорський іспит, має право набути собі науковий степень доктора наук відповідного відділу Інституту. Докторські іспити нормують окремі приписи, майже рівнозвучні з відповідними приписами докторатів університетських.

Українська Реформована ґімназія, як школа вправ Інституту, від часу свого утворення 1925/26 р. на основі §. 12. статуту ґімназії підлягає Сенатові. Сенат Пед. Інст. як її фундатор є ще й куратором ґімназії, а з тим до нього належить верхній догляд над нею та загальне ведення її справ.

Не можу не згадати, зазначив далі ректор, теплим словом тих інститутських патріотів зпоміж професури та студентів, що їм доли не судила діждати завершення організаційної праці нашої школи, що їм не довелося дожити сьогоднішнього нашого свята...

У 1927 р. відійшов від нас на вічний спочинок колишній референт природничого відділу Ін-ту член Української Академії Наук професор біольоґії Арсен Старков, що брав дуже живу участь в будуванні Інституту. Зимою 1924 р. помер студент Іван Щербаков; на весну 1925 р. — студ. Юрій Дараган (талановитий український поет); літом 1928 р. — студ. Шапулова. (На пропозицію ректора память помершах вшановують повстанням з місць.)

Завданням Інституту підтримувати й виховувати молоді викладові й наукові сили, щоби з них вийшов кадр нових сіячів української науки.

У В-ві „Сіяч“ (при Інституті), що має своїми членами професорів і студенство від 1923 до 1928 р. вийшло 38 наукових високошкільських підручників літографованим способом, на 1058 аркуш., себто 16935 сторінок.

З нагоди пятиліття Ін-ту появиться незаба-

ром перший том Наукового Збірника Інституту. У Збірнику взяло участь 26 членів професорського збору Ін-ту.

Так само, але тільки літографованим способом появиться ще цього академічного року перший том праць про патрона нашої школи т. з. „Драгоманівський Збірник“ і може збірник чеської поезії XIX. в. в перекладах поетів із нашої професури та студентства.

Всіх професорських сил має Інститут 40+8 асистентів на ріжних відділах. З цього 19 професорів, 16 доцентів. В академічному році 1923-24 було 72 студентів-стипендистів; із них дійшло до IV. курсу 59, закінчило — 51. Академічний рік 1924-5 налічував 134 студентів, з цього 65 на першому курсі; з цих останніх дійшло до IV. курсу — 48. 4 вийшло ще з IV. курсу, залишилося на 1928-29 р. — 44.

Закінчуючи свій реферат ректор висловив подяку членам уряду і зокрема президентові проф. Масарикові за братню допомогу й піддержку Інституту та відчитав тексти телеграм до них.

Представник студентства п. Шляхтиченко в своєму рефераті підкреслив ролю українських високих шкіл в ЧСР, а зокрема Педагогічного Інституту у рятуванні української молоді, що опинилася за дротами в таборах.

Далі були відчитані ректором надіслані привіти. Серед привітів багато надзвичайно цікавих, деякі з них вартоб надрукувати, але за браком місця в статті зробити цього тут не можемо.

Між привітами були побажання від українських установ з усіх земель і еміграції, від чеських і деяких російських. Дуже гарно пройшов і другий відділ свята — концертовий. Але з огляду на те, що виконувано вперше нові музичні твори Г. Дученка „І знов прийду“, „Літо“ (на слова Ю. Дарагана) і З. Лиска „Кантата“ (на слова Б. Гомзина), то про них не беруся писати, бо вони вимагають фахової оцінки.

М. Обідний.

З діяльности наших „русских“.

Зізд „Р. С. О.“ в Сяноці.

„Русск-ого Голосу“ довідуємося, що дня 2. ц. м. відбувся в Сяноці зізд т. зв. „Русск-ої Сел. Організації“, в якому взяло участь нібито аж 170 осіб з сяніцького, грибівського, горлицького й ін. повітів. Головою зізду був д-р Е. Шатинський і селянин Вас. Роман та нот. секретар Лев Яворський. Реферували: делегат центр. комітету „Р. С. О.“ ред. Ю. Юрчакевич та інж. Б. Грабець. З „докладами“ і предложеннями виступали ще д-р Шатинський, М. Музичка, В. Роман, д-р Дутковський, нот. Д. Генсьорський і ін. Ухвалено м. ін. протест проти назви „українець“, „український“ та рішено скликати до кінця березня ц. р. в Сяноці загальний лемківський зізд. Позатим рішено основувати районні комітети „Р. С. О.“, де зайде в тому потреба.

Нові читальні й кооперативи.

За останні тижні наші „русскі“ оснували чи радше відновили знов кілька читалень Качковського і своїх кооператив. Так читальню Качковського основано в Болщівцях і в селі Грімне, пов. Рудки (під назвою „Наука“), а загальні збори відбули читальні Качковського в Городку, в Дроздовичах (пов. Перемишль) і в інших селах. Кооперативи на статутах „Р. Рев. Союзу“ основано в Молодовичах і в Сельці (пов. Перемишль), в Ліщинах (пов. Горлиці), в Підмихайлю (пов. Калуш), де крім того перенесено під контролю „Русского Рев. Союзу“ й українську кооперативу „Єдність“ (те саме мало місце ще в літі в Торжилові, тогож повіту). Як бачимо, москвофіли зачали рухатися не на жарт, на що звертаємо увагу українського громадянства.

Українське Народне віче

в справі львівського самоврядування.

В неділю, 24. лютого ц. р. відбулося в малій салі ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5, велике народне віче в справі виборчої ординації до ради міста Львова. Віче отворив точно в год. 11.30 проф. Березовський при виповненій салі по береги українським громадянством м. Львова. До президії ввійшли п. Ігнат і проф. Березовський, а секретарював п. Адамчук. Опісля посол д-р Степан Білик у промові зясував присутнім вагу і значіння самоврядування як важного чинника в опануванні міст на нашій території. В соймі посшіно приготовляється новий самоврядний закон, який обмежить вплив українського народу в самоврядуванні. В тій ціли сконструовано виборчу ординацію, на основах посередности. Тому українці мусять боронити пятиприкметникового права в виборчій ординації до самоврядувань і обстоювати, щоб люди праці здобули належний вплив на міську господарку по містах.

Після того отворено дискусію. Тоді саме прийшов посол о. Л. Куницький, якого присутні повитали бурею оплесків. Лише посол о. Куницький почав говорити про вагу господарки народнім грошем — радник городського староства Бехметюк розвязав віче. Присутні відспівали національний гимн „Ще не вмерла“ і спокійно розійшлися домів.

На віче поставлено дві резолюції:

І. Народнє віче, яке відбулося 24. лютого ц. р. в салі ім. Лисенка при вул. Шашкевича 5, домагається введення якнайскорше міської самоуправи в місті Львові опертої на загальнім, рівнім, таймім, безпосереднім і пропорціональнім праві голосування, прислуговуючім усім повнолітнім громадянам м. Львова без ріжниці пола.

II. Віче взиває Українську Парляментарну Репрезентацію і цілий український загал до енергійної боротьби за здійснення сего домагання.

На парляментарній арені.

Закон про збори.

Дня 22. ц. м. відбулося засідання соймової конституційної комісії, на якому йшла дальша дискусія над законом про збори. В дискусії забирали кількакратно голос посли д-р Блажкевич і І. Завадикут, виступаючи проти наложеного на т. зв. господаря зборів обовязку розвязувати неприлюдні збори (за запрошеннями) та проти спеціяльних трудношів для зіздів, в яких беруть участь учасники зпоза повітів, в яких ті зізди відбуваються. Справа не рішена, бо голосування відбудеться щойно після закінчення дискусії над цілим законопроектом.

Закон про повітову самоуправу.

Від мин. вівтірка до пятниці вкл. радила двічі денно соймова підкомісія адміністраційна для справ самоврядування. Предметом нарад був тимчасовий закон про повітову самоуправу і виборчу ординацію до повіт. самоуправи для чотирьох галицьких воєвідств. Постанови про зміст повітової самоуправи спираються головно на обовязуючому доси старому галицькому законі. Основні зміни переведено щодо виборчої ординації. У підкомісії, зложеній з 9-ти членів, засідає від українців пос. В. Целевич. Зголошувані ним поправки змагають до того, щоби не допустити до упривілеювання польського населення у Сх. Галичині на некористь українського. Більшість цих поправок перейшла при підтримці лівиці.

Виборча ординація для Львова і Кракова.

Цього тижня сойм. адм. підкомісія має занятися пос. внесенням, яке признає президентові Польщі повновласти для введення шляхом розпорядку виб. ординації для Львова і Кракова. Крім того підкомісія має полагодити пос. внесення в справі виб. ординації для інших міст ìмістечок.

Нова ґрупа в ББ.

В клюбі Б. Б. зорганізувалася нова ґрупа „Союз Рільників“, що має зединювати представників великих і малих зем. посілостей. Головою ґрупи є пос. Як. Бойко.

Мін. Міронеску у Варшаві.

Румунський мін. закорд. справ Міронеску виїхав у суботу до Варшави. На двірці пращали його: президент ради мін. Маніу, держ. підсекретар Луґошіну, ґен. секретар мін-ства закорд. справ Затенко, вищі урядовці мін-ства та персонал польського посольства.

Дня 24. лютого веч. приїхав мін. Міронеску до Варшави. На двірці витали його мін. закорд. справ Залеський, члени ром. посольства, ром. військовий аташе полк. Мікулеску, чехословацький посол Ґірса, фр. військовий аташе, югославянський шарже д'афер Антіч, вищі урядовці мініства закорд. справ із шефом дипл. протоколу Ромером, дир. кабінету Шумляковським з нач. сх. виділу Голувком, комітет польсько-ром. порозуміння і ін. На двірці в рецепційній салі мін. Міронеску розмовляв з мін. Залеським, а потім із ром. пос. Давілею відїхав до посольства.

На львівськім двірці витали мін. Міронеску представники львівських цив. і військ. властей з воєводою Голуховським, члени польсько-ром. т-ва і журналісти.

Зїзд воєводів східних земель.

В неділю 24. лютого почався у Вильні в репрезентаційній палаті зїзд воєводів сх. земель під проводом воєводи Рачкевича. Взяли участь воєводи: Рачкевич, Бечкович, Юзефський, Корст і виленський віцевоєвода Кіртікліс. На конференцію приїхали з Варшави дир. політ. департаменту мін-ства вн. спр. Пацьорковський і нач. національного виділу тогож мін-ства Сухецький. В понеділок приїде поліський воєвода Краґельський. На денному порядку госп. і самоврядні справи.

Затвердження присуду на офіцера-вбийника.

Найвищий суд затвердив присуд Львівського окружного суду на підпоручника Заленського, який 28. квітня м. р. зарубав на розі вул. Сакраментюк і Пекарської свою наречену Іжевську. Військовий суд засудив був Заленського на пять літ тюрми. Завдяки амнестії й зарахуванню сл. арешту, Заленський має відсидіти лише около 30 місяців.

Вульканічний пил у Східній Галичині.

У квітні м. р. падав дощ із пилом вульканічного походження. Подібне явище повторилося. В середу около 17 год. від сходу із хмар падав у *городенськім* повіті сніг змішаний із темно-бурим пилом. Сніг цей покрив темною габою поля, городи та хати.

Троцький хотів би жити в Чехословаччині.

Праська преса повідомляє, що жінка Троцького звернулася до опозиційної комуністичної фракції в Моравськім Берні, щоби виклопотали у властей дозвіл для її чоловіка на побут в якійсь із чсл. санаторій.

Демонстрації у Відні.

Дня 24. лютого у Відні відбувалися маніфестації соц. дем. Шуцбунду і Геймвери. Комуністи старалися перешкодити походові Геймвери, що йшов на збори до Дреґепарку. Поліція арештувала 40 комуністів за спротив і за це, що мали при собі зброю.

Повстання в Шангаю.

З Шанґаю повідомляють: Війська центр. китайського уряду звели 18-год. бій з повстанцями в Шантунзі. По обох боках було кількасот убитих і ранених. Повстанці були побиті. Урядові війська під проводом ген. Мінґ-Сен-Кієн половили 800 повстанців, якими проводив ґен. Чанґ-Чунґ-Цанґ. Ґен. Мінґ-Сен-Кієн повідомляє, що урядові війська опанували положення і що повстання треба вважати зліквідованим.

Дивогляди.

Які є посли?

На соймовім засіданні дня 22 го ц. м. посолка Балицька забираючи голос у справі інтервю маршалка Шиманського поміщеного в „Краківськім Курієрі Ілюстрованім“, наводить з нього таке місце: „Пятоприкметникове виборче право, що дає право голосування жіноцтву, дало змогу ввійти до сойму елементам, які обнизили той сойм щодо якости. З цієї-ж рації ввійшли до першого сойму сумної памяти посли, що крали ложки і коперти“.

Страшна річ.

У „Львівськім Курєрі Поранним“ з дня 22-го ц. м. находимо статтю п. з. „Де є Польща — у Львові чи в Ню-Йорку?“ на тему останньої вистави „Бориса Годунова“ в Міськім театрі. Автор статті є обурений, як режисерія опери могла допустити до того, щоби горда полька Мнишек у королівськім дїядемі... — страшна річ! — падала на коліна перед Димитром Самозванцем. Той-же підписаний анонім упевняє, що він бачив ту оперу в нюйорській „Метрополітен“ і там „не забули про те, що полька не впала би на коліна, навіть перед царем...“ Історія — історією і в Ню-Йорку, де інколи після вистави Ібсена показують досі живого автора, можуть знати про славянську історію не більше, як ми про Ню-Йорк... Але що шкодило дирекції львівського театру зробити так, щоби цар Самозванець падав на коліна перед Мнишківною?

Квіти стилю.

В одному з наших часописів находимо в останнім числі у статті про театр таку фразу: „публика просто шаліла з радости, кидаючи під ноги знаменитій парі бурхливі оплески“.

У Урядового протоколу.

У „Красній Газеті“ реєструють такий протокол міліціонера:

„Прийшовши на місце, я ствердив, що труп лежить без руху. Голова находиться в південно-західнім, а ноги в північно-східнім напрямку. Живіт перестрілений вижче пупка, куля вийшла у долішнім хребетнім стовпі, з чого треба прийти до висновку, що дотичний громадянин помер від розриву серця“.

НОВИНКИ

— ДО П. Т. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ. Повідомляємо, що дня 1. березня н. р. безумовно здержимо висилку нашого часопису тим П. Т. Передплатникам, що не вирівняли своєї залеглости мимо нашої пригадки. Поновимо висилку нашого часопису щойно по одержанню передплати. Звертаємо при тім увагу, що гроші висилані почтовою складанкою доходять до наших рук найменше по 7 днях.

— Українська Реміснича Бурса. Пишуть нам: Стаття поміщена в „Ділі" з 8. ц. м. „Преважна установа в занепаді", викликала зацікавлення серед кол нашого громадянства і тому для інформації подаємо до відома, що „Реміснича Бурса" міститься у Львові при вул. Ходоровського ч. 3. Будинок потребує негайної реконструкції і поширення, а коштів на це нема. Від війни Виділ бурси не звертався до членів за вкладками. Але тепер примушений післати курзора, який уповажнений письмом від Товариства буде в перших днях березня ходити з книжкою по бувших членах і інших громадянах, які схотять датками причинитися до розбудови будинку. Ласкаві жертви можна присилати почтою на книжечку вкладкову „Дністра" ч. 12.861 II. або на книжочку Земельного Банку ч. 6743. Курзор буде ходити що місяця.

— „Орфей у пеклі". Пишуть нам зі Львова: На 21. лютого визначив був наш театр полудневу виставу „Орфея у пеклі". Це булаб одна з рекордових вистав, колиб артисти рішилися були грати, бо мусілиб виступати при цілком порожній залі. Вистава була призначена для шкільн. молоді. Та здається про це не знала ні молодь ні її виховател і. Це одно. А друге — коли вже дирекція нашого театру вибирає для шкільної молоді щось то повинна би раніше порозумітись з директорами шкіл, щоби вони через учителів заохотили її до такої вистави а навіть вибралися на неї гуртом. На жаль, „Орфей у пеклі" це мало педагогічна песа. Правда, що ніхто не є так добре підготовлений до розуміння її символів як гімназисти, що знають мітольогію і можуть приpівняти Юпітера та Меркурія з оперетки з „клясичними" зразками. А проте є такі кращі зразки „сучасної" літератури, як стара оперетка Офенбаха!

— Бандитизм. Від двох місяців до двох літ дістала злодійська кумпанія: Антін Проць, Гринько Царик, Софія Царик, Василь Маліцький і Юстина Бень, що мали на совісти крадіжі та вломи в Жовкві, Каміці та Гребенові.

— Жертви зими. У Хлещанові (Теребовельщина) вмерли в ночі від чаду Ф. Дудар і його жінка; двоє дітей і одну своячку ледви відратували. — У Тернополі зачадився на смерть купець М. Дівер. — У Бохні замерз у дорозі селянин Ратовський, що приїхав на ярмарок. — У Львові при відморожуванні водопроводів або наслідком надто сильного огрівання печей трапилось кілька пожеж.

— Катастрофи. Дня 18-го ц. м. у Берліні населення північних дільниць збудилось в 3 год. уночі від сильного вибуху. Це вилетів у воздух резервуар, що мав 27.000 кв. метрів світляного газу. З резервуару лишились лише останки цегли. Сусідній дім завалився весь; його комірникам, на щастя, не трапилось нічого. Якби вибух ще недалекі 4 резервуари, все передмістя щезлоби. А так є тільки 6 ранених. — У Берліні, в дільниці Шарльотенбург, пожежа знищила частину залізничого двірця. — Згоріла частина університету в Мюнхені. — У Каїрі згоріло 150 домів і 9 осіб. — У Ленінграді згоріла частина фабрики цвяхів Шмідта.

— Пожежі в Парижі. Париські пожежники давно вже не мали такої гарячої праці, як у великі морози. Щоденно в ріжних кінцях міста горять доми від сажі в димарях, склади дров і крамниці. Що дві хвилини чути електричні сигнали про якийсь новий огонь, що лякає неогрітих мешканців. Та як працювати? Вода замерзає в шкіряних кишках, а одяг покривається ледом. Хоча пожежники чергуються що години, їх праця така важка, що їх голова дав розпорядок негайно після зміни заходити до найближчої кавярні і там домагатись гарячого грогу на урядовий рахунок у... необмеженій скількости! Американські пожежники, коли читають це, мусять скреготати зубами зі заздрощів.

— Ріжні вістки. Секретаріят Ліґи Націй стверджує статистикою, що минулого року пересічно денно було в світовій пресі 3000 згадок про Ліґу; був навіть такий день, що було їх 5300. — Перший раз в історії Ватикану висвітлили кінову картину: акт підписання договору між Ватиканом і Квиріналом. — У Берліні скочив з 4-го поверха 7-літній хлопець на злість мамі, що поводилась з ним суворо. — Напротязі січня індекс дорожнечі в Анґлії зменшився на два пункти. — Бувш. австр. цісарева Ціта, що проживала досі в Еспанії переїхала до Франції. — На конкурсі архітектів у Ляйпціґу дістав другу нагороду 5000 марок якийсь інжинір, що підписався 000000 (шість нуль!) і не зголошується по нагороду, хоча його шукають у пресі. — Молодий кітляр у Штрасфурті зробив скрипку з 4000 патичків і вона чудово грає. — У Геркулянум іде оживлена праця над новими розкопками, що мають стати несподіванкою для археольогів.

— Дрібні вістки з СРСР. Московський совєт рішив поставити на Стрітенськім (Чустопрудним) бульварі новий памятник Грибоєдову, роботи різьбаря Луцького. — Академія Наук у Ленінграді таки вибрала „забальотованих" учениями комуністів: Деборіна, Фріче і Лукіна. Як це сталось, довідуємося з „Правди". На вибори з 79 академиків прийшло лише 54, щоби оминути конфлікту при голосуванні. — Городському господарству Арзамаса передали на господарські і культурні потреби 11 церков. — На білорусько-балтійській залізниці передали вагони урядовцям і робітникам на хату. У московськім повіті заняли 200 вагонів і передали їх „відповідальним робітникам" задурно з освітленням і паливом.

— За побажання кайзеру. Брунсвіцький міністр освіти зачинив приватну жіночу школу в Брунсвіку пані Лефтлер за те, що вчителі цієї школи та учениці збирали між собою масово підписи на привіт з нагоди 70-ліття уродин Вільгельма. Ті, що неохотно підписували були приневолені до цього погрозами.

— Поїзд для папи. Італійський уряд рішив зробити папі дарунок з дворського поїзду, що буде зроблений згідно з найновішими домаганнями конфорту. В одному вагоні буде каплиця, а в ній ікона Богородиці кисти Рафаеля. Один вагон буде сальоном, інший спальнею, четвертий кабінет з бібліотекою. Зверху поїзд матиме папські герби, а в середині буде він викладений дамасковим оксамитом. В окрузі Ватикану збудують окремий дворець, який буде получений окремим шляхом з головним залізничим двірцем. Залізничий шлях ватиканський матиме 600 метрів. На папськім двірці буде окрема товарна стація.

— Пешт чи Буда? У мадярських урядових колах думають над тим, чи не слід би перехрестити Будапешт за прикладом Петрограду та Христіянії. Мадярська і румунська почта постійно плутають схожі назви „Будапешт" і „Букарешт" і листи ідуть у протилежнім напрямку. Є внесок, щоби назву мадярської столиці перевернути на Пешт-Буда. Але „Пешт" (в дійсности: Пест) значить „зараза", тому є голоси, щоби такої поганої назви взагалі спекатись і заступити її попросту словом „Буда".

— Мавзолей Сун-Ят-Сена. 12-го березня, чотири роки після смерти тіло Сун-Ят-Сена перенесуть у мавзолей, який вибудували біля Нанкіна на вершинах „Пурпурових Гір". Сун-Ят-Сен помер у Пекіні, коли над китайською столицею панував покійний маршал Чанг-Тсо-Лін. Други Сун-Ят-Сена лякаючись, щоби його трупа після смерти не зневажили дикі вояки, викрали тіло і заховали в малій будійській каплиці за столицею. Коли націоналісти перемогли, тіло перевезли до святині „Лазурних Хмар" заки не закінчать будови мавзолею. Мавзолей збудований на шпилі серед вічних сосон. У кількох кільометрах звідти стоїть стародавня могила першого богдихана з династії Мінгів. З вершини гори йдуть у низ мармурові сходи. На найвищій терасі — статуя Сун-Ят-Сена природної величини. Весь мавзолей з мармуру: на 200 стіп високий на 200 довгий і 180 широкий. Він коштував міліон дулярів. У підніжа гори збудовані тимчасові бараки для прочан, яких сподіваються з усього Китаю: поміститься там... пів міліона людей.

— На карти „Рідної Школи", звільняючі від алькогольних напитків зложили далі: Кружок „Рідної Школи", Угнів 27.40 зол., Теофіль Прийма і Омелян Кравчин, Отиневичі 10 зол., о. Микола Янович, Озірна 10 зол., Володимир Луцький, Янчин 5 зол., Агафія Кручакова, Підкамінь 5 зол., Бронислав Гелиціський, Лежайськ 5 зол., на руки д-ра Степана Буляка, адв. в Сколім зложили: д-р Ю. Соневицький 5 зол., Іван Гребеняк 5 зол., о. Микола Притуляк 4 зол., Катруся Заяців на 3 зол., Іван Голованський 3 зол., Марія Панкевичева 2 зол., Михайло Гікавий 2 зол., о. Михайло Мосора 1 зол., Василь Роїк 1 зол., з Галича зложили: дир. Феноший Ілля 2 зол., Марет Грицько 2 зол., Скрентович Омелян 2 зол., Евстах Берзяткo 1.50 зол.

— Марш УНДО. В розпродажі появилася нова композиція нашого талановитого і надійного композитора і музика Бориса Кудрика п. н. **Марш УНДО.** Є це композиція (марш) на фортепян. Знавці твердять, що композиція добра і вдатна. Твір можна набувати в Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка по ціні 1 зол. за примірник. (Адреса книгарні: Львів, Ринок 10.)

— Установчі збори сільсько-господарської кооперативи українських землевласників і священиків. Установчі збори сільсько-господарської кооперативи українських землевласників і священиків, які мали відбутися дня 14. лютого 1929, і наслідком комунікаційних перешкод не відбулися, відбудуться дня 1. березня 1929, в 6-ій год. веч. в салі „Української Бесіди" (Рутовського 22, Народній Дім). За Організаційний Комітет: Мирон Луцький, о. А. Пелеленський, о. Ст. Онишкевич

Дописи.

ХОЛМ. (*Нещасливі кооперативні курси.*) 21. січня т-во „Рідна Хата" і господарсько-торговельно-книгарська спілка „Буг" (на підставі § 5. свого статуту) звернулися до холмського старости за дозволом на кооперативні курси. 31. січня староство відповіло с-ці „Буг", що не може прийняти до відома заяви про курси, бо йому не є знаний статут спілки. Відповідь т-ву „Рідна Хата" була дещо ясніша а саме: староство „вважає цього роду курси за відступлення від статуту, за нарушення його, яке моглоб повести до припинення діяльности т-ва". Далі староство на підставі арт. 34. „взиває раду до залехання до 7 днів ведення курсів, у противному разі мусілоби виступити до воєвідського уряду з внеском про закриття т-ва". Треба тут зазначити, що такі самі курси влаштувала „Рідна Хата" в мин. 1928 р. (з 20 травня до 3 червня) й ніхто перешкод не ставив і т-ва не розвязав. Курси закінчило 35 слухачів, у тому числі 9 жінок, при чому більшість склали люди поважні (до 55 рок. віку). Ці люди, спраглені знання, давали такі зворушливі відповіді на анкету, які просто просяться на сторінки історії: як випадково й з радістю довідувалися про курси, як на власні кошти виїздили, як прагнули знання й вдячні за науку... Варто згадати, що тепер є інший староста, еміґрант з Великої України, „приятель" українців і уенерівців. Тому-то така зміна в відношенні до укр. кооперативних курсів стане краще зрозумілою. — *Холмщак.*

60-літній ювилей „Просвіти" відсвяткуємо найкраще, коли всі від „мала до велика" станемо її членами. Тож спішіться зі зголошеннями в члени, надсилайте вкладки й іншим пригадуйте.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові.

Львів, дня 20. лютого 1929.

КОМУНІКАТ.

До всіх Філій Товариства Охорони Воєнних Могил.

Згідно з постановами §§. 11. і 13. статуту скликує Головна Рада Товариства Охорони Воєнних Могил *Звичайні Загальні Збори Товариства Охорони Воєнних Могил*, які відбудуться в неділю дня 31. березня 1929 року в год. 5-ій вечером у льокалі Товариства „Українська Бесіда", Львів, Рутовського 22. I. п. (вхід через ганок на право) з таким порядком нарад: 1) Отворення Загальних Зборів, 2) Відчитання протоколу з установчих Загальних Зборів, 3) Звіт уступаючої Головної Ради: а) секретарський, б) касовий, 4) Звіт Ревізійної Комісії, 5) Уділення абсолюторії уступаючій Головній Раді, 6) Вибір голови Товариства, 9 членів Головної Ради і 3 заступників, 7) Вибір Ревізійної Комісії, 8) Іменування почесних членів, 9) Зміна статуту Товариства, а саме §§. 12, 13, 28 і 32, 10) Внески. Якби в год. 5-ій пополудні не було на Зборах присутніх 50 осіб з правом голосу, то Збори зачнуться в год. 6-ій і рішатимуть при якомунебудь числі членів (§. 14.).

Право голосування на Загальних Зборах мають: а) почесні члени і члени опікуни, б) всі члени Головної Ради, голови Філій або їх заступники, а також члени Контрольної Комісії, в) відпоручники звичайних членів, вибрані на філіяльних зборах. Вибір відпоручників звичайних членів відбувається в той спосіб, що на філіяльних зборах вибирають члени зпоміж себе приналежаючe на філіяльний округ число відпоручників, (на кожних 30 звичайних членів по одному відпоручникові). Неповне число (менше як 30 звичайних членів) дає також право до вибору одного відпоручника. Такі збори скликує філіяльний виділ. Відпоручники членів Товариства леґітимуються на Загальних Зборах грамотами вибору, підписаними головою філії. Голови філій або їх заступники леґітимуються на Загальних Зборах також своїми викалками.

Пригадуємо, що самостійні внесення членів і філій Товариства можуть лишень тоді бути предметом нарад і рішень Загальних Зборів, коли їх зголошено в Головній Раді на 14 днів перед речинцем Зборів, хіба, що більшість 2/3 голосуючих на Загальних Зборах заявиться за зголошеними пізніше або на Загальних Зборах внесками, як внесками наглячими.

У звязку зі скликанням на день 31 березня

1929 звичайними Загальними Зборами нашого Товариства звертаємося до всіх наших філій з проханням відповісти на запити пересланого фі- лїям квестіонаря. Виповнений як слід квестіонар просимо переслати нам найпізніше до дня 10. березня 1929, щоб Головна Рада вспіла на основі тих відповідей виготовити звідомлення з діяль- ности Товариства і його філій в цілому краю.

З огляду на вимоги постанов § 6. статуту просимо наші філії предложити нам рівночасно спис своїх членів, щоб їх приняття перевела фор- мальною ухвалою Головна Рада.

Місцевости, що взяли статут Товариства О- хорони Воєнних Могил і не подали нам досі відо- мости навіть про установчі збори своїх філій, просимо подати нам точні звідомлення зі своєї діяльности. Ці місцевости такі: Сокаль, Золочів, Зборів, Нагірянка к. Бучача, Рудки, Товстеньке, Іспас к. Коломиї, Теребовля, Збараж, Нове Село, Скалат, Старий Самбір, Богатківці, Семиківці, Надвірна, Перемишляни, Броди, Базар ад Чорт- ків, Радехів і Немирів.

ГОЛОВНА РАДА ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ:

Бр. Янів, голова в. р. *д-р Ів. Німчук*, секр. в. р.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Ольга Кобилянська. АЛЬМАНАХ У ПА- МЯТКУ ЇЇ СОРОКЛІТНЬОЇ ПИСЬМЕННИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ (1887—1927). Чернівці, 1928. На- кладом Ювилейного Комітету в Чернівцях. Стор. 312, ф. 8°. Зміст: Кравченко У.: „Жалоба за кра- сою". Задума О.: Духові Ольги Кобилянської. Олесь О.: Ользі Кобилянській. Стефанович О.: О. Кобилянській. Дуда О.: Горіючий Корч. М. Г. Личний я мала сон. Дуда О.: Цвітка. Дучимін- ська О. О.: Сумний Христос. Дучимінська О. О.: Співачка. Гриневичева К.: Ольга Кобилянська. Тижневик: „Рідний Край": „Привіт Ользі Ко- билянській". Кобилянська О.: „Пресвятая Бого- родице, помилуй нас!" Кобилянська О.: Про себе саму. Ювилейні обходи: Купчанко К.: Черно- вецьке свято. Павлюх-Гузарева О.: Свято в Коло- миї. Купчанко К.: Инші свята О. Кобилянської. Привіти Ользі Кобилянській: Дорошенко В.: Бі- бліографія творів Ольги Кобилянської (1887 до 1927). Устиянович О.: Високоповажана і люба Пані! Устиянович О.: Спомини. Бобикевич К. Мої спомини. Бобикевич М.: До ювилею Ользі Кобилянській. Павлюх-Гузарева О.: Очі- О. Г.: Двайцять і чотири години життя-буття Ольги Кобилянської. Галущинська Г.: Я Ольгу Коби- лянську вже від давніх літ знаю і люблю. М. Г.: Знакомство в домі Ольги Кобилянської. Корду- ба Е. з Цегельських: Мої спомини. Бурачинська З.: Мої спомини про Ольгу Кобилянську. о. Ба- лицький К.: Моє знайомство з О. Кобилянською. Ошинко В.: З Черновець до... Шаповал М. До- рогий Друже Ольго Юліяновно! Д-р Сімович В.: Моє перше знайомство з творами О. Кобилянської. Никорович С.: Цвіти споминів. Грінченко Я. У письменниці. Кобилянська О.: Подяка. Д-р Смаль-Стоцький Ст.: Дорогії Земляки. Д-р Гри- цай О.: „Valse melancoli ue". Буковинка В.: При- віт письменниці Ользі Кобилянській. Післяслово.

Г. Піддубний. **Буковина.** Її минуле й су- часне. Державне видавництво України 1928 р. Стор. 249, ф. 8°.

Д. Антонович: **Тимко Бойчук.** (1896-1922). Видавництво Української Молоді, Прага 1929. Стор. 16, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

„БІЛЬШОВИК УКРАЇНИ", політично-еко- номічний журнал Ц. К. КП(б)У Рік видави 4. ч. 2. з 31. січня 1928. Державне Видавництво У- країни. Харків 1929. Зміст: Передова. В. Дубро- він: Коріння правого ухилу в сільських парторґа- нізаціях; Е. Гірчак: Ленін і українське питан- ня; Я. Жук: Партія, планова робота і господарче будівництво; В. Адріянов: Важка і легка проми- словість у плані індустріялізації; М. Левен- штам: Проблема піднесення врожайности на У- країні; І. Гехтман: До питання про соціяльні ко- ріння українського націоналізму; Г. Віжніцер: Репараційне питання та „остаточне" його розвя- зання; Критика й бібліографія.

Бюлетень Державного Видавництва України. № 2. Харків, лютий 1929.

Нива, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Львів, лютий 1929, ч. 2. Р. XXIV. Зміст: о. д-р Г. Костельник: Засад- ничі ріжниці. о. Ю. Дзерович: Оживлення науки релігії. о. Мих. Ковальчик: Про дохо- довий податок. о. д-р Г. Костельник: Незви- чайна книжка. о. Гадзевич: Справа орґаніза- ції слуг. о. Мих. Мосора: Чи новий декрет поможе. о. д-р Г. Костельник: Де ілюзії? Спостереження з шкільної окружної вистави у Львові. о. Ю. Дзерович: Довоєнна праця нашого духовенства. Поазбучний зміст річни- ків Ниви. Нові книжки Всячина. Проповіди.

Книголюб, Орґан Українського Т-ва Прихильників Книги, Прага 1928. Кн. 1—2.

Молоде Життя, часопис українського пласту. Львів, 15 лютня, ч. 2.

Духовний Сіяч, церковно-народній ілю- стрований журнал. Кременець на Вол. 10. лю- того ч. 5.

Slavische Rundschau. Berichtende u. kriti- tische Zeitschrift für das geistige Leben der sla- vischen Völker. Ч. 1-2. січень-лютень 1929. Берлін-Ляйпціґ-Прага. Ст. 152.

Slovansky Prehled. Прага. Ч. 2.

НОТИ.

Марш УНДО. На фортепян склав Борис Кудрик. Львів 1929. Ціна 1 золотий. Набувати в Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10.

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Дамян Гура, парох у Камінці Старім Селі, помер по довгій та важкій недузі в неділю 3. лю- того 1929 р. в 62. році життя.

Покійний, як селянський син, відданий до „Змартвихвстанців", одержав стипендію і лише тому міг покінчити свої студії. Тяжкі життєві умовини, серед яких находився Покійний, силь- но відбились на цілому пізнішому його житті. Гарт душі, сильна воля — це найкраща ціха його характеру.

Вже в перших роках священства визначаєть- ся як щирий робітник на релігійному й націо- нальному полі. Як парох Нового Села, застає все в напів москвофільському виді та завдяки важ- ким зусиллям, привертає його до народнього на- пряму. Серед селянства єднує собі повне довіря і таку симпатію, що без конкуренції будує гарну церкву та всі парохіяльні будинки. В 1911 р. пе- реноситься в равський повіт, до Старого Села. Тут вдруге попадає в табор ряно-москвофіль- ський та починає боротьбу, що тревае до са- мої смерти і затягає Покійного в могилу. Тут спершу закладає молочарню, касу Райфайзена, пізніше кружок „Сільського Господаря". Приго- товляє також ґрунт до оснування чит. „Просві- ти". Покійний на кожному кроці мусів зводити боротьбу з москвофільством і збаламученим се- лянством, що мало добрих опікунів в особах де- яких священників та учителів. На кожному кроці ставляли йому під ноги колоди, та Покійний не зневірювався і думав вкінці дійти до ціли. Війна перечеркнула всі його пляни. В часі московської інвазії ціле село приймає православя, домагаєть- ся цього рівнож від покійного, а в противному разі має залишити село до 24 годин. Покійний відповідає: „Моя віра не рукавичка, я одному Богові служу, а не десятьом!" Лишає село, а сам криється у монастирі крехівських Василіян. Та й там віднайшли його місцеві русофіли і віддали в руки властей. Вивезли Покійного у Сибір, де в Томську просидів майже 4 роки.

З Сибіру вертає як старець, знищений мо- рально і матеріяльно, та це ще не кінець його мук. Наслідком свіжих наклепів дістається під польський наглий суд, де лише випадково зна- комий поляк рятує Покійного від кари смерти че- рез повішення. Рік сидить у польській тюрмі, звідки вертає знова додому, та тут ще ці- лий рік знаходиться під поліційним доглядом. Обезсилений на тілі й душі, з усіх сил стараєть- ся вирватися зпоміж цього окруження, де зазнав тільки прикростей, але це йому не вдається. За- микається в чотирьох стінах свойого дому, але й тут не дають йому спокою. Двічи нападають на Покійного бандити та забирають усе, що лише було.

Покійний, відчуваючи, що грудна недуга, яка у нього мабуть датувалася ще від сибірського заслання, поступає, задумує оставити по собі тривку памятку в місцевій церкві. Привезені ма- лярі під директивою арт. Ю. Могилевського зма- льовують церкву у прекрасному українському стилі, та — на жаль — не докінчують. Селян- ство, знова підбурене інтеліґентними кацапами, відмовляє своєї помочі, тому, що це, мовляв, не „істинно-русске".

Вже на передодні своєї смерти вдається По- кійному зреалізувати давно намірений плян, бо за помічю кількох людей засновує читальню „Просвіти" в цьому наскрізь москвофільському селі. Та не судилось Покійному довго тішитися цим, невмолима смерть забирає його передвчасно в могилу. Українське громадянство тратить в особі Покійного взірцевого священика, як також щирого працьовника на рідній ниві. — В. П. П.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.